

ELS ORGUES DE COLLBATÓ, UNA TRADICIÓ VIVA

ALBERT BLANCAFORT

MESTRE ORGUENER

Collbató és un municipi peculiar dins de l'entorn comarcal del Baix Llobregat; és dels pocs que conserven cert aire rural malgrat la gran pressió urbanística que ha canviat en pocs anys molts dels hàbits de la població. Tot i això, hi ha trets característics que es mantenen amb el pas del temps i que fan de Collbató un poble únic, com l'omnipresència de la muntanya de Montserrat, la cova del Salnitre o la construcció d'orgues. De fet, els orígens d'aquesta activitat va també lligada a la muntanya.

Cap als anys 20, la basílica de Montserrat necessitava un nou orgue arran de les reformes efectuades en el presbiteri. L'abat Marcet va recórrer a la congregació de Subiaco, el qual va preguntar si estarien disposats a acollir els membres d'un taller d'orgueneria dels voltants de

Gènova, desaparegut a causa d'unes inundacions. Montserrat acceptà i vingueren aquests tècnics italians a construir l'orgue de la basílica, un instrument que posteriorment es traslladà (i encara funciona) a la seu de Manresa.

Un cop enllestit l'instrument, es va proposar a aquests tècnics establir-se pels voltants de Montserrat, i va ser el 1925 quan, amb el mecenatge del patrici de Collbató Joan Rogent, es fundà a Collbató el primer taller d'orgues, anomenat Fàbrica de Organos de Nuestra Señora de Montserrat, sota la direcció de Silvio Puggina.

En aquesta primera etapa dels orgues de Collbató que va arribar fins a la Guerra Civil, es van construir vuit instru-

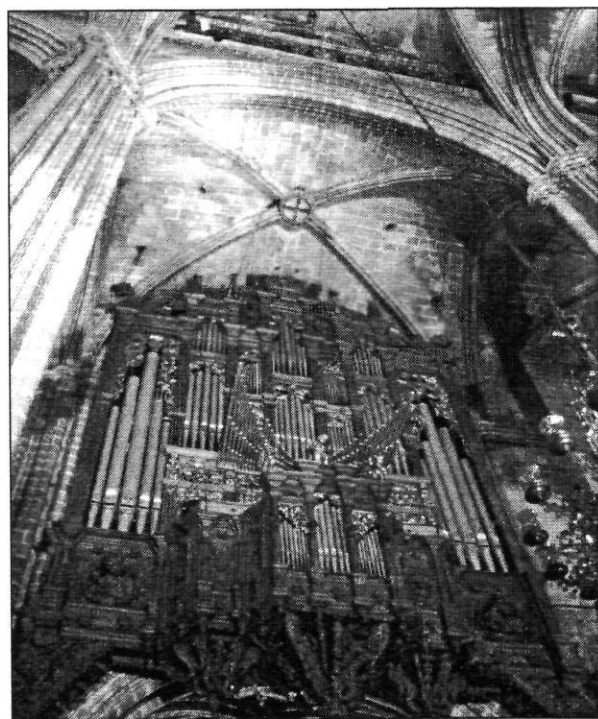
A la fotografia de la dreta, Silvio Puggina amb l'orgue de Montserrat, i a l'esquerra, reproducció d'un fullet de la fàbrica d'orgues de Collbató. Fotografies cedides per Blancafort, orgueners de Montserrat.

ments nous, tots ells de sistema pneumàtic, i es van fer importants restauracions com l'orgue de la catedral de Tarragona o el del Vendrell, per encàrrec de Pau Casals.

Passat el parèntesi de la Guerra Civil, va ser Enrico Ravagliati, un deixeble de Puggina, qui va prendre la direcció del taller durant una etapa que arribà fins a

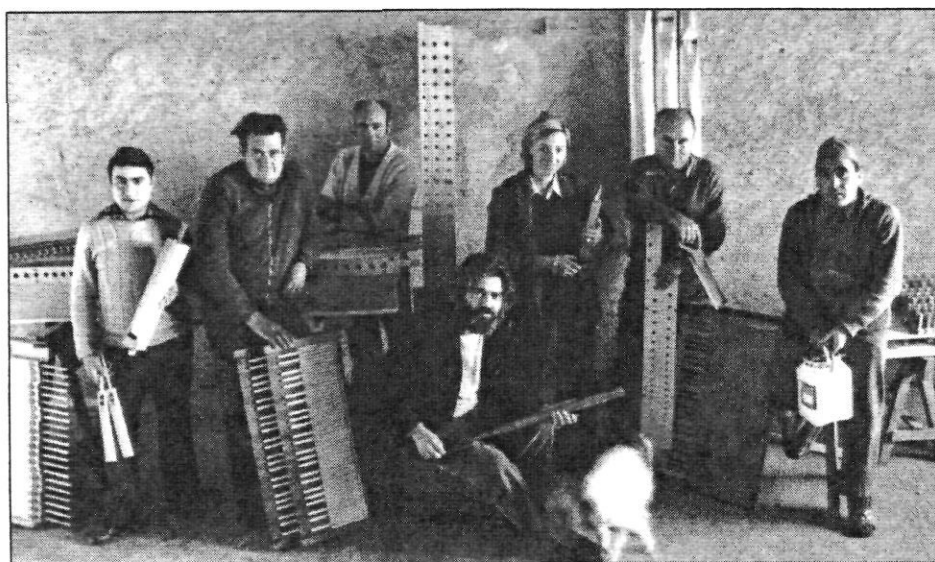
l'any 1961. En aquest període es va mantenir el sistema pneumàtic i es fabricaren vuit instruments amb la col·laboració de diversos harmonitzadors com Xuclà, Braun, Aragonès i finalment un jove Gabriel Blancafort, que va prendre la direcció del taller i amb qui es realitzaren diversos instruments amb el sistema de transmissió elèctric.

Amb bona part d'aquest mestres jubilats, l'any 1963, després d'un període d'aprenentatge a França i Alemanya, Gabriel Blancafort fundà amb Joan Capella un nou taller orientant la producció cap al sistema clàssic, tant des del punt de vista mecànic com sonor. Aquesta nova direcció, d'acord amb els corrents de l'orgueneria a l'Europa central, va suposar una fita important en l'orgueneria de la península, ja que es pot considerar l'orgueneria de Collbató com el bressol del tipus d'instrument i modalitat d'ofici que s'ha imposat arreu.

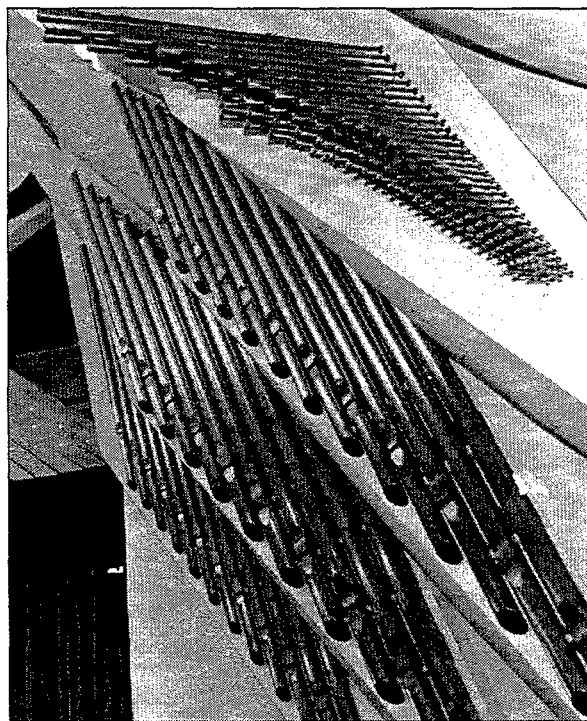
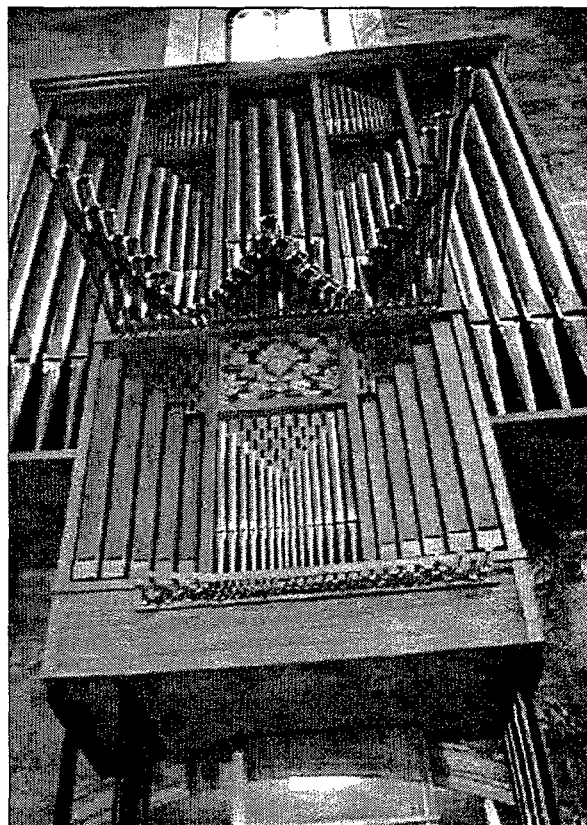
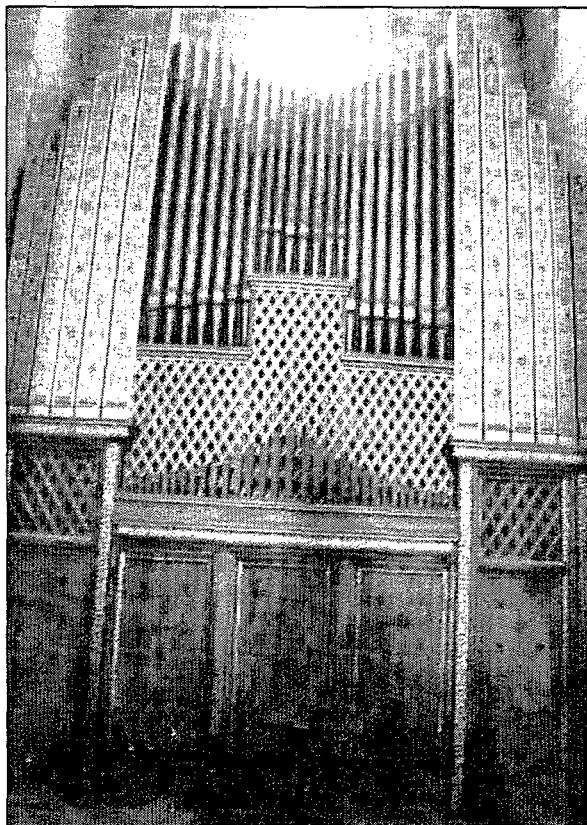
En aquest període, no absent de limitacions materials i financeres, es van construir més d'un centenar d'instruments de nova planta i nombroses restauracions, entre les quals es poden destacar les esglésies de Marbella, Torreciudad, Santa Maria de Mataró, la Companyia de València, catedrals de Barcelona, Mallorca, Menorca, auditoris de Madrid, Granada, etc.

Per aquesta raó, Collbató esdevingué un punt de referència en l'orgueneria de l'Estat; això explica que molts

A dalt, a l'esquerra, l'orgue de la Catedral de Barcelona i, al costat, Gabriel Blancafort i el seu equip a Collbató, el 1976.

©Michael Reckling.
Fotografies cedides
per Blancafort,
orgueners de
Montserrat.

A dalt, a l'esquerra, l'orgue de la Seu de Manresa, construït per Silvio Puggina l'any 1923; a la dreta, l'orgue del Monestir de Vallbona de les Monges i, a baix al costat, detall de la instal·lació de Tenerife. Fotografies cedides per *Blancafort, orgueners de Montserrat*.

dels orgueners avui actius hagin estat col·laboradors o deixebles del taller Blancafort: Acitores, Alonso, Arrizabalaga, Berenguer&Díaz, Castro, Grenzing, Lois...

La continuïtat de l'orgueneria a Collbató ha recaigut de manera natural sobre el fill de Gabriel Blancafort, l'Albert, que des de 1998 dirigeix el taller sota el nom de Blancafort, Orgueners de Montserrat. En aquesta etapa s'han construït diversos orgues de grans dimensions com el de l'auditori A. Kraus de Las Palmas de Gran Canaria, la Catedral Magistral de Alcalá de Henares o l'església de la Selva del Camp.

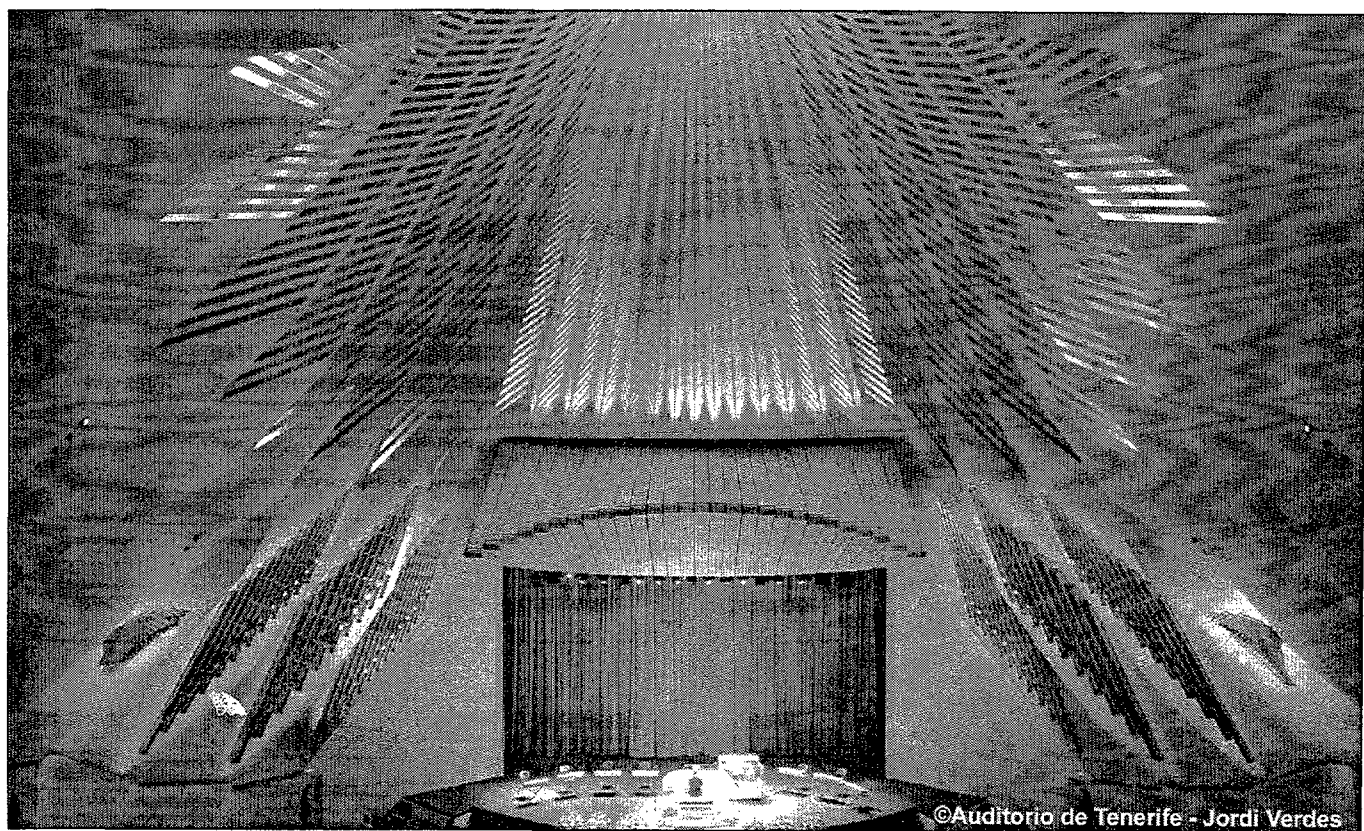
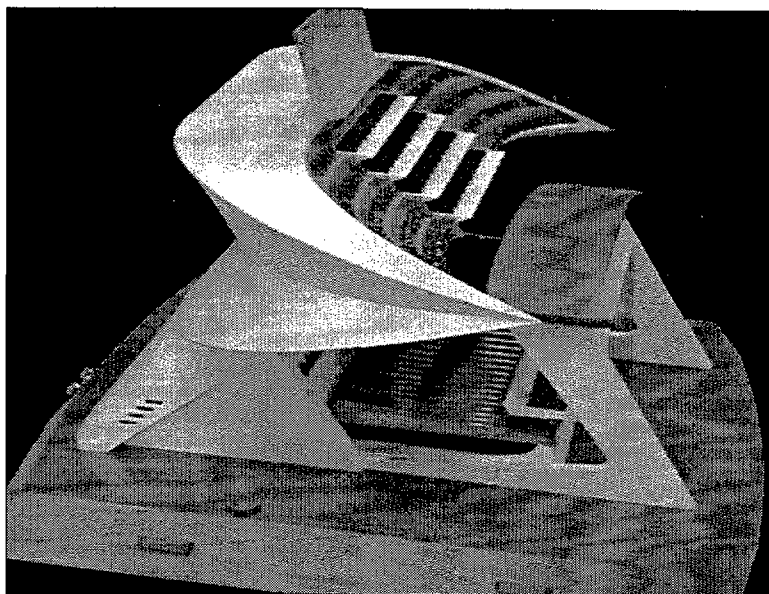
Dins una línia d'orgueneria moderna, amb l'ús de les

noves tecnologies aplicades tant al mateix instrument com al procés productiu, el darrer instrument construït a Collbató, l'orgue de l' Auditorio de Tenerife, és un punt de referència de l'orgueneria contemporània mundial. Aquest instrument incorpora molts recursos expressius inèdits com la percepció d'un so evolvent o 3D, una transmissió de notes sensitiva, o la possibilitat de ser tocat per 9 organistes alhora. Tot això amb un disseny d'avantguarda, com a continuïtat de l'edifici de Santiago Calatrava.

L'orgue de l'Auditorio de Tenerife és la prova que artesanía i tradició no es contradiuen amb innovació i futur.

Per molts anys esperem que Collbató continuï sent el poble dels orgues.

Més informació a www.orguesblancafort.com

A dalt, maqueta de l'Auditorio de Tenerife dissenyat i construït per l'arquitecte Santiago Calatrava. A baix, l'orgue dels tallers Blancafort, que s'ajusta a l'estil avantgardista del conjunt de l'edifici i que pot ser tocat per nou organistes alhora. Fotografies cedides per Blancafort, orgueners de Montserrat.